

Hasselmus 2016 – statusrapport.

Undersøgelse af forekomst af Hasselmus i Horsebøg Skov, Nyrup Skov, Parnasvej 47, langs Rødengvej og 2 småskove ved Topshøj Skov – samt bemærkninger om Hasselmusens udbredelse i Sorø Kommune.

Midt i marts 2016 tilså og rengjorde medlemmer fra DN's Hasselmusgruppe de opsatte kasser i de ovenfor nævnte områder.

DN's Hasselmusgruppe har nu omkring 175 kasser i alt i de pågældende områder. Der er desuden opsat små 70 kasser i 4 andre områder, flest på Kongskilde med omgivelser.

Stor tak til Stiftelsen, Erik Schulz fra Nyrup Skov og lodsejere langs Rødengvej, Parnasvej og Lundhøjvej for velvillig deltagelse.

Tak til Sjællandske for en fin artikel i slutningen af 2015 og til TV2øst for et godt indslag om Hasselmusgruppens aktiviteter hér i efteråret 2016.

I øvrigt har Hasselmusgruppens filmmand, Kim Simonsen, optaget et par små og fine videofilm om gruppens arbejde samt om Hasselmusens "natteliv".

Observationerne fra efteråret 2016 er indsamlet primo oktober, hvor hasselmusgruppen tilså kasserne. I oktober 2015 observerede gruppen, at temperaturen er en af de udløsende faktorer for hibernering, idet et fald i middeltemperaturen ned til 7°C gennem nogle dage samt et temperaturfald om natten til omkring 3°C medførte, at en kasse tilsyneladende blev forladt af en voksen og 4 unger. Måske er det dér hasselmusen søger vinterredene i jorden, under rødder og lignende for vintersøvnen. I hvert fald var der en lignende iagttagelse på en sommerhusgrund lige vest for Kongskilde hér i oktober 2016. På grund af risikoen for at redekasserne er forladt af hasselmusene, når vi tjekker dem, er det bedre at tilse kasserne i september, hvilket vi vil tilstræbe fremover.

Ege-bevoksningen i afsnit A blev udtyndet i oktober 2013, dog undlod man at udtynde en bræmme på ca. 20 meter. Dette viste sig at være en god idé, idet hasselmus næsten udelukkende er fundet i kasser i denne bræmme. Der er desværre langt til Afsnit B midt i skoven, og Parnasvej spærrer lidt for vejen til Afsnit H, Parnasvej 47. Vi håber, at den lille population har en størrelse, som gør, at den kan overleve.

Vi vil meget gerne i dialog med skovens folk, hvis vi f.eks. har fået sat en kasse op på det forkerte træ. Så kommer vi og flytter kassen til et bedre træ efter skovfolkenes anvisninger.

I 2014 blev der fundet hasselmus med unger i flagermuskasser på en sommerhusgrund lige vest for Naturstyrelsens arealer omkring Kongskilde. Hasselmusgruppen deltog i foråret 2015 i opsætning af 50 kasser i 5 områder på Naturstyrelsens arealer ved Kongskilde samt i plantning af små 2 km. blandet hasselmusvenlig bevoksning i 3 rækker på 2 arealer på Kongskilde. Dette skete, for at se om hasselmusen også findes på Kongskildes område samt for at fremme bestanden og dens spredningsmuligheder på Kongskilde. I efteråret 2015 blev kasserne tjekket uden gevinst, mens der hér i 2016 var et par mulige reder af hasselmus. Ingen hasselmus blev set (dog adskillige halsbåndsmus samt en dværgspidsmus), muligvis på grund af ovennævnte temperaturfald. Kasserne er lavet af Douglasgran (ligesom i Rødeng-området), så vi regner med et bedre hasselmus-år næste år, når kasserne er "dunstet mere af".

For at øge sammenhængen mellem områder med hasselmus i skovene, dvs. for at mindske fragmenteringen af populationen og dermed mindske risikoen for indavl, er det et stort ønske, at der kan oprettes hasselmusvenlige korridorer (f.eks. mellem område A og B i Horsebøg Skov)

samt flere indre skovbryn, ligesom hasselmusvenlig beplantning kan blive opretholdt i videst mulig omfang (f.eks. gedebled, benved, hunderose, hylde, tjørn, kvalkved, hassel, vildæble, fuglekirsebær, eg....).

Det er vigtigt at beskytte og hjælpe hasselmusen i Sorø, da området syd-vest og vest for Sorø tilsyneladende nu er det ene af kun to kerneområder i Danmark. Udover i ovennævnte områder, er hasselmusen fundet i Eickstedtlund, i den nordre del af Nyrup Skov (begge i Slagelse Kommune) samt i Feldskov, mens den ikke i de senere år er konstateret i Sorø Sønderkov. Vi har nu på 3. år haft 5 kasser i en stor have umiddelbart op af Sorø Sønderkovs sydende (Suserupvej) samt i en have på Frederiksberg op til nordenden af Sorø Sønderkov uden resultat. Desuden har 2 kasser været ophængt i 4 år i en have på Frederiksberg øst for Feldtskov (Egevangen), også uden resultat. Endelig har 2 kasser i Lorup lige vest for grænsen til Sorø Kommune haft hasselmus i de sidste 3 år.

Selv efter 15 års iagttagelser af hasselmusen i Sorø Kommune ved vi stadigvæk ikke om hasselmusens populationsstørrelse er stabil, voksende eller aftagende, bl.a. fordi samme individ kan have flere sommerreder.

Hasselmusen er en relikart, der blev udbredt i store dele af Danmark i varmeperioden, som begyndte for 8-9000 år siden. For 2500 år siden blev det køligere, og i takt med bøgens og kølighedens indtrængen gik antallet af hasselmus ned. Menneskets skovrydninger fik yderligere antallet til at falde, og især det moderne skovbrug med fældning om sommeren og fjernelse af etagerne i skoven (krat og småtræer) går hårdt ud over hasselmusens muligheder for at leve et optimalt liv. Hasselmusen findes i området mellem Sorø og Slagelse, fordi det er meget få af disse gamle skovområder, som har været opdyrket; dog har en del været anvendt som overdrev.

Konklusionen er, at hasselmusens lille population er meget sårbar overfor det moderne skovbrug samt andre tiltag, såsom grusgravning, som kan fragmentere populationerne yderligere. Hasselmusen, Danmarks eneste Syvsover, står opført på EU's habitatdirektiv bilag IV. Det betyder bl.a., at Danmark er forpligtiget til at overvåge og beskytte arten i dens naturlige udbredelsesområde. Det er f.eks. forbudt at ødelægge dyrets levested og forstyrre arten.

Resultatet af sidste års og dette års observationer i de enkelte afsnit ser således ud:

Afsnit	Antal kasser	Kasser med reder og/eller Hasselmus
A	13	2015: 8 (heraf 5 med Hmus) 2016: 5 (heraf 2 med Hmus, i alt 3 Hmus)
B	20	2015: 13 (heraf 6 med Hmus) 2016: 11 (heraf 6 med Hmus, i alt 8 Hmus)
C	12	2015: 2 (heraf 0 med Hmus) 2016: 2 (heraf 0 med Hmus)
D	9	2015: 6 (heraf 4 med Hmus) 2016: 3 (heraf 1 med 2 Hmus)
E	16	2015: 7 (heraf 4 med Hmus) 2016: 7 (heraf 2 hver med 3 Hmus)
F	15	2015: 7 (heraf 2 med Hmus) 2016: 9 (heraf 2 med i alt 3 Hmus)
G	18	2015: 3 (heraf 2 med Hmus) 2016: 5 (heraf 1 med 1 Hmus samt en ny på Rødengvej 9 med 1 gammel + mindst 2 unge)

H	18	2015: 6 (heraf 1 med Hmus) 2016: 7 (heraf 0 med Hmus)
N	30	2015: 11 (heraf 7 med Hmus) 2016: 16 (heraf 4 med Hmus, i alt 5 Hmus)
T	24	2015: 2 (heraf 1 med Hmus) 2016: 2 (heraf 2 med Hmus)

Af skemaet ses, at ud af disse 175 kasser, blev der fundet 2015: 65/2016: 67 aktive hasselmusereder, hvoraf 2015: 33/2016: 21 var beboede. Der er i alt 30 individer inkl. unger. Det lavere antal i 2016 kan skyldes køligere nætter i 2016 op til kassetjekket, hvilket kan betyde, at nogle af hasselmusene allerede har søgt ned i jorden. Vi er dog bekymrede for resultatet i område A.

Områderne er vist på vedlagte kort.

Rød skravering: positivt fund

Blå skravering: negativt fund

Den røde firkant vest for område G tilhører dette område.

Konklusionen vedr. årets observationer er, at der nu forekommer hasselmus i kasser i alle de 9 første afsnit. Dog er der ikke fund i kasserne i afsnit T.2, som er lige syd for Topshøj Skov. Måske skyldes det, at de nye kasser, som er lavet af Douglasgran, lugter kraftigt og dermed er meget lidt Hasselmusvenlige som nye. Hasselmusen har dog andre steder endnu bedre end i 2015 "fundet ud af" at gå i kasserne, når de har siddet 2 års tid, bl.a. i Nyrup Skov, hvor alle var tomme i 2014,

også i de to områder, N.1 og N.2, hvor Naturstyrelsen fandt hasselmus i 2012. Den tilsyneladende pæne fremgang i forhold til 2014 og 2015 i Nyrup skov, skyldes derfor nok, at flere kasser er fundet "beboelsesvenlige" af hasselmusen. Da vi i område N3 ikke ser nogen hasselmus gå i kasserne, når disse sidder på en thuja, vil vi flytte disse kasser til foråret. En anden konklusion er, at større haver op til skove samt levende hegn er af stor betydning for hasselmusens sprednings- og dermed overlevelsesmuligheder,

Resumé

Den lille bestand af hasselmus i Sorø Kommune findes sporadisk i Eickstedtlund (som dog mest er Slagelse Kommune) og omgivelser øst for bl.a. Ellepindevej 2, Norddelen af Nyrup Skov (delvist Slagelse), Horsebøg Skov, Rødengområdet, Nyrup Skov (en mindre del er Slagelse), Parnasvej 47 over til Feldskov, Topshøj Skov og omgivelser, Lindebjerg skov-Plessenske Overdrev-Lorup Skov (som delvist er Slagelse), Agernhave og områder ved Kongskilde. Ovennævnte område er del af det ene af kun 2 kerneområder i DK, nemlig mellem Sorø og Slagelse, Det andet kerneområde er på Sydfyn. Om hasselmusen lever i Grydebjerg Skov og sydpå ned til jernbanen er ikke blevet undersøgt, men da den findes nord for jernbanen i Nyrup Skov og Eickstedtlund, er det ikke umuligt, at den også findes hér.

Hasselmusen er en relikart, som er knyttet til de gamle skovområder med rig og blandet busk- og trævegetation.

Selv efter 15 års iagttagelser af Hasselmusen i Sorø Kommune ved vi stadigvæk ikke om Hasselmusens populationsstørrelse er stabil, voksende eller aftagende, bl.a. fordi samme individ kan have flere sommerreder. Ingen steder er den talrig. Vi kan kun sige, at der er en sporadisk forekomst i ovennævnte områder.

Konklusionen er, at hasselmusens lille population er meget sårbar overfor det moderne skovbrug samt andre tiltag, såsom grusgravning, som kan fragmentere populationerne yderligere. Grusgravning ødelægger mange år fremover hasselmusens mulighed for at finde vinter-redsteder og fødeplanter samt ødelægger spredningsveje, idet hasselmusen er meget lidt mobil og i reglen kun færdes oppe i vegetationen.

Hasselmusen, Danmarks eneste Syvsover (Syvsovere er den ældste gruppe af gnavere, over 40 mill. år gammel), står opført på EU's habitatdirektiv bilag IV. Det betyder bl.a., at Danmark er forpligtiget til at overvåge og beskytte arten i dens naturlige udbredelsesområde. Det er f.eks. forbudt at ødelægge dyrets levested og forstyrre arten.